

REGIONINĖS POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS 2014-2020 METAIS

Dr. Gediminas Česonis

Regioninės politikos departamento
Regioninės politikos strateginio
koordinavimo skyriaus vedėjas

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

INTEGRUOTŲ TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMOS

Integruotos teritorinės investicijos

Esmė:

- orientuotas į konkrečios vietovės specifiką investicijų koncentravimas;
- naudojami bent 2 veiksmų programų prioritetai;
- įgyvendinama daugiasektorinių strategijų pagrindu;
- Lietuva ITI naudoja tvariai miestų plėtrai (didieji miestai, privaloma) ir mažų ir vidutinių miestų problemoms spręsti;
- Bendruomenės inicijuojama vietos plėtra gali būti – ITI/URBAN dalis.

Integruota teritorijos vystymo programa
(strategija)

Miestas/miestai

ITI teritorija

Tikslinė
teritorija

Demografija

Ekonomika

Socialinė raida

Aplinkosauga

Klimato kaita

Kompleksiniai projektai (7 VP
prioriteto 7.1.1. konkretus
uždavinys)

Ryšiai su priemiestinėmis/kaimo teritorijomis

CLLD (8 VP prioriteto 8.6.1
konkretus uždavinys)

CLLD už tikslinės
teritorijos ribų
(neprivaloma)

Kiti veiksmų programos prioritetai –
indėlis: transportas, aplinkosauga,
energetika, socialinės paslaugos ir kt.
(specifinėms problemoms spręsti)

Miesto/kaimo
bendradarbiavimas

Kaimo vietovių
CLLD

URBAN+ITI=STRATEGIJA

- ekonomikai;
 - aplinkai;
 - klimato kaitai;
 - socialinėms sąlygoms;
 - demografiniams pokyčiams.
- ✓ Nuostatos dėl bendradarbiavimo su valstybės institucijomis (reikalingi bendri veiksmai);
- ✓ Nuostatos dėl bendradarbiavimo su verslu, nevyriausybinio sektoriumi ir bendruomene (įskaitant gaires CLLD strategijoms – spręstinas problemas ir planuojamus PPP projektus)

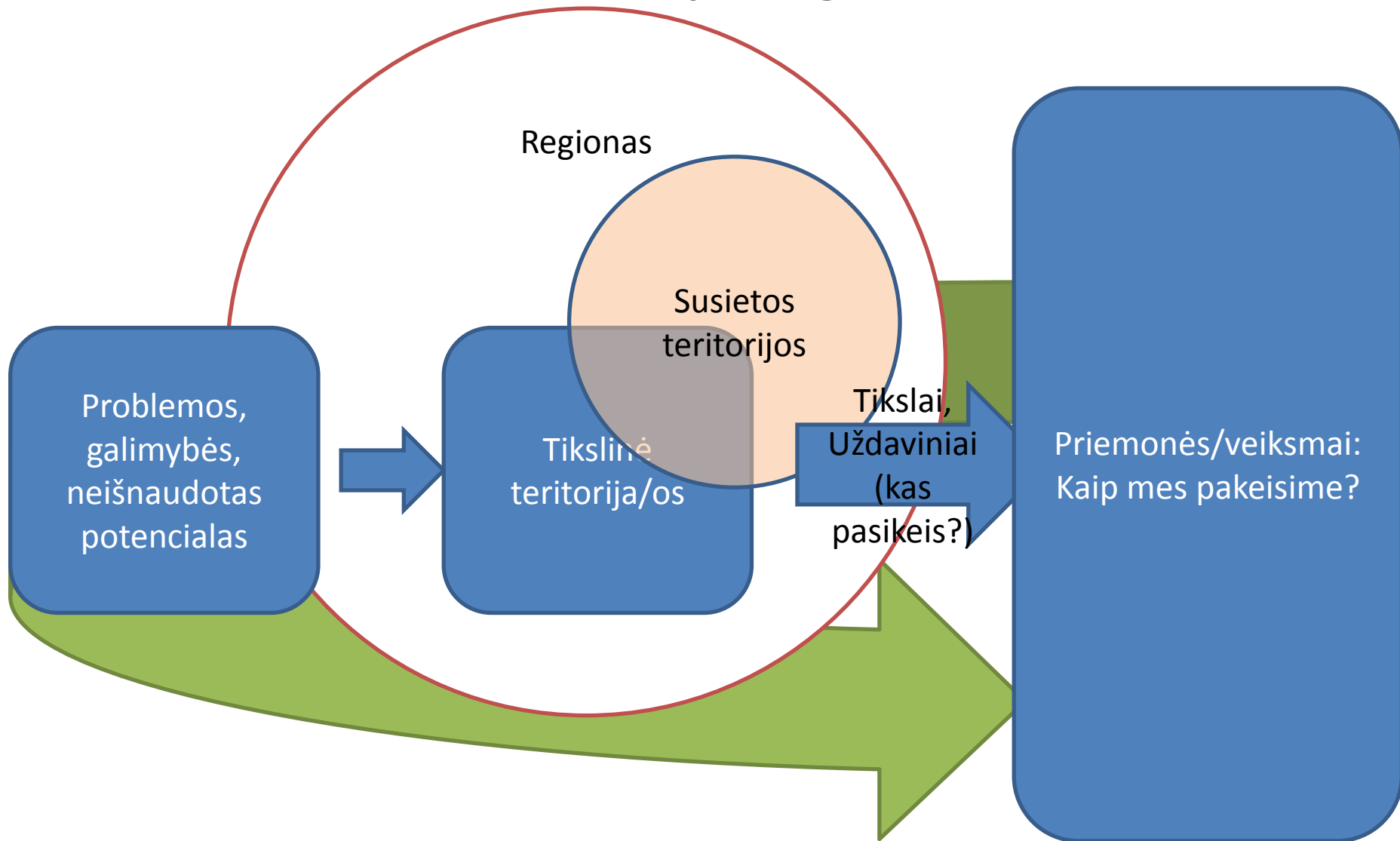
VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

INTEGRUOTŲ TERITORIJŲ VYSTYMO PROGRAMŲ GAIRĖS

Integruotos teritorinės investicijos/URBAN Intervencijos logika:

Programos teritorija

- **Tikslinės teritorijos** – pagal tikslinės teritorijos išskyrimo kriterijus ir principus išskirtos teritorijos, taip pat Partnerystės sutartyje nurodytos pereinamojo laikotarpio tikslinės teritorijos.
- **Susietos teritorijos** – tikslines teritorijas supanti įtakos zona, kuri nustatoma įvertinus atskirų tikslinėje teritorijoje atliekamų veiksmų (infrastruktūros ar socialinio pobūdžio) poveikio arealą ir (ar) funkcinius ryšius (darbo, mokymosi, laisvalaikio, viešųjų, socialinių ir kitų paslaugų) bei komunikacijas.

Reikalavimai susietai teritorijai:

- 1. gali būti išspręsta bendra teritorijas siejanti problema (silpnybė) arba išnaudota stiprybė ar galimybė, pašalinta grėsmė, prisidėta prie atitinkamos didžiojo miesto dalies, mažo ar vidutinio miesto integravimo ar miesto ryšių su kaimo gyvenamosiomis vietovėmis ir priemiestinėmis teritorijomis sustiprinimo, arba;
- 2. tikslinėse teritorijose gali būti įgyvendinti konkretūs veiksmai, kurie turės įtakos (pasieks vertinimo kriterijais išreiškiamus pokyčius) jas supančioje įtakos zonoje arba funkciniais ryšiais susietose teritorijose, arba;
- 3. tikslinėje teritorijoje vykstantys procesai ar planuojami veiksmai gali turėti neigiamų pasekmių susietoms teritorijoms ir dėl to reikalingos kompensacinės priemonės.
- 4. Visais atvejais, kai nustatoma susieta teritorija, teritorijų ryšiai ir sąveika aptarta analizėje.

ANALIZĖ

- Teisinė ir planavimo aplinka (taikomi teritorijai strateginiai dokumentai ir teritorijų planavimo dokumentai);
- Svarbiausi vidaus ir išorės veiksniai (žr. Partnerystės sutartį);
- Urbanistinės struktūros ypatymai;
- Susietų teritorijų pagrindimas (tiesioginės sąsajos, funkciniai ryšiai);
- SSGG lentelė

Rezultatas: Žinom kas yra negerai (arba gerai).

Reiklavimai analizei: trumpa, aiški, panaudojama.

Padės rengti: Regioninės plėtros departamentas.

STRATEGIJA

*(programos įgyvendinimo teritorijos vystymo tikslai, uždaviniai
ir priemonės)*

- Kam to reikia?

Miestai nėra vienodi;

Resursai riboti;

Reikia atskirti priežastis nuo pasekmių;

Visada yra keletas galimų sprendimo būdų, tačiau visiems įgyvendinti nepakaks: laiko, žmonių ir finansų.

Rezultatas: žinoma teritorija ir jai reikalingi pokyčiai.

Reikalavimai: planuojama tai, ką įmanoma pakeisti ir išmatuoti;
pasirenkamos optimalios sprendimų alternatyvos ir tai įrodoma.

Padės rengti: Regioninės plėtros departamentas.

Tikslai:

Reikalavimai:

- realūs (nėra esminių teisinių, finansinių ir kitų kliūčių jiems įgyvendinti);
- išplaukia tiesiogiai iš analizės (kiekvienas tikslas apima tam tikrą SSGG veiksmų grupę)
- Įvardija efektą;
- Nurodo rezultatus;
- Nustato – kada šio rezultatų tikėtis;
- Pasirinkti įvertinus alternatyvas.

Uždaviniai ir priemonės:

Kaip ir tikslai:

- realūs (nėra esminių teisinių, finansinių ir kitų kliūčių jiems įgyvendinti);
 - Išplaukia tiesiogiai iš analizės (SSGG)
 - Nustato – terminą;
 - Pasirinkti įvertinus alternatyvas.
- +
- Įvardija vieną, konkretų, išmatuojamą rezultatą (pvz. pašalintą problemos priežastį) ir produktus, kuriuos pasieks.
 - Nustato priemones (būdus), kuriomis šiuos produktus pasieks: ar tai tiesioginės viešos investicijos (tame tarpe ES), finansinės priemonės (paskolos, garantijos), įgyvendinimo decentralizavimas (konkursai, bendruomenės inicijuojama vietos plėtra), privačios investicijos, optimizavimas ir pan?
 - Produkto rodikliai – iš Veiksmų programos.

Priemonių tipai:

V(v): viešųjų materialinių ir (ar) nematerialinių investicijų priemonė, kuri programos veiksmų plane bus detalizuota iki veiksmų;

VPSP(v) viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės būdu numatoma įgyvendinti priemonė, kuri programos veiksmų plane bus detalizuota iki veiksmų;

FP: priemonė, kurios įgyvendinimui numatomas pasinaudoti finansine priemone (paskola, garantija ir pan.);

O: organizacinio, administracinio pobūdžio priemonė (pavyzdžiui, esamų įstaigų veiklos optimizavimas);

BIVP: priemonė per bendruomenės inicijuotos vietos plėtros iniciatyvą;

K: nevyriausybinėms organizacijoms ir įmonėms siūloma įgyvendinti priemonė per konkurso būdu atrenkamus veiksmus;

P: privačiomis lėšomis įmonės numatyta įgyvendinti priemonė.

Lėšų poreikis nenurodomas **BIVP** ir **K** tipo priemonėms.

Veiksmų planas

Apima tik vastybės ar regiono planavimo veiksmus (finasinės priemonės, BIVP, organizacinės priemonės... nedetalizuojamos). Reikalavimai:

- produkto vertinimo kriterijų rodiklių reikšmių pokytis – tiesioginė veiksmų pasekmė;
- aiškūs tarpusavio ryšiai, tiesioginiai ryšiais su kitomis uždavinio įgyvendinimo priemonėmis (pavyzdžiui, skirtingų sektorių (skirtingų ministerijų kompetencijos) veiksmai turi būti įgyvendinami laikantis eiliškumo dėl fiziškai susietų ar nedalomų infrastruktūros objektų);
- vieną veiksmą įgyvendina vienas vykdytojas;
- Suderinti su ministerija lėšų poreikiai, visi finansavimo šaltiniai ir terminai (sutarties pasirašymo ir projekto užbaigimo).

Veiksmas \approx projektas (ES struktūriniais fondams).

Priemonė ar veiksmas

	Priemonė	Veiksmas
Regioninis arba valstybės planavimas		+
Kiti atrankos būdai	+	
Vienas projektas (arba kita baigtinė veikla), sukurianti konkretų produktą ar paslaugą		+
Keletas produktų, susijusių veiklų	+	
Įgyvendina įmonė (nuosavomis lėšomis)	+	

ITI planavimas

Integruotos teritorijos
vystymo programos
parengimas

Savivaldybės,
ministerijos,
VRM

Bendra
strategija ir
priemonių
planas

PROJEKTŲ
SĄRAŠAS (V)

UŽDAVINIAI (K,
BIVP)

PROJEKTŲ
SĄRAŠAS (R)

Valstybiniai

Valstybės sąrašai sudaromi pagal suderintas ITI (ITVP-nacionaliniai strateginiai dokumentai)

BIVP, konkursai

Priemonės
į RPP

regioniniai

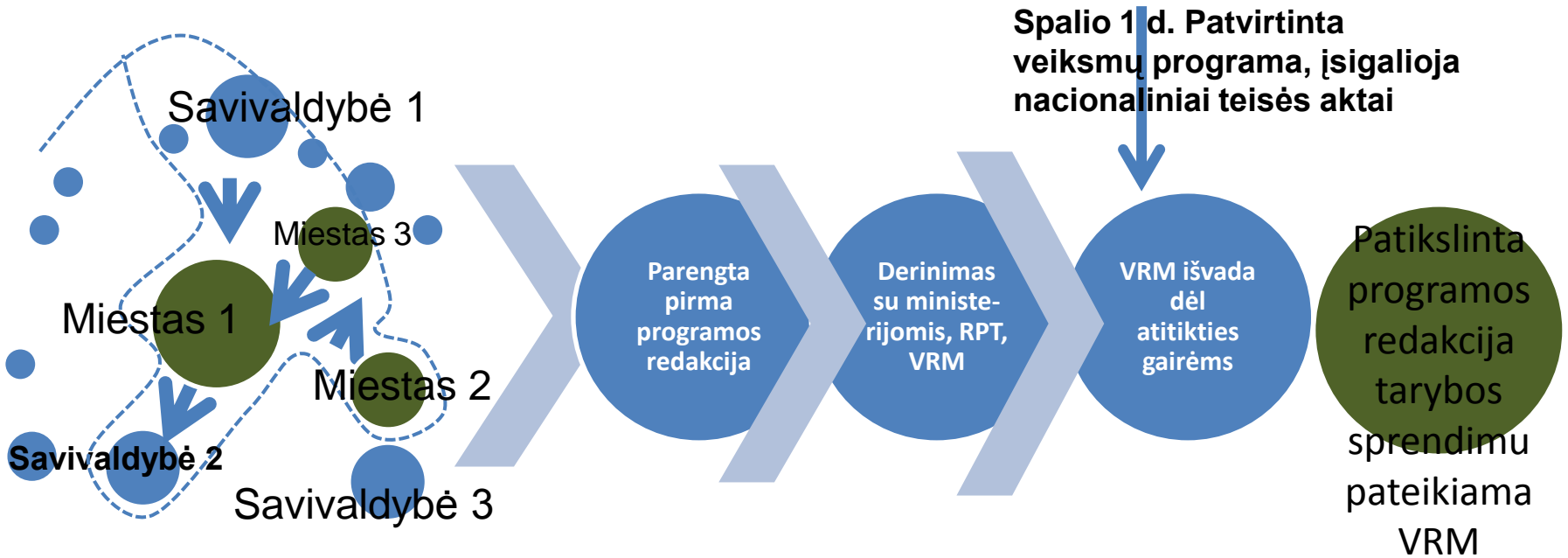
Toliau kaip R

Projektų
sąrašas (R)

Regiono plėtros
planas

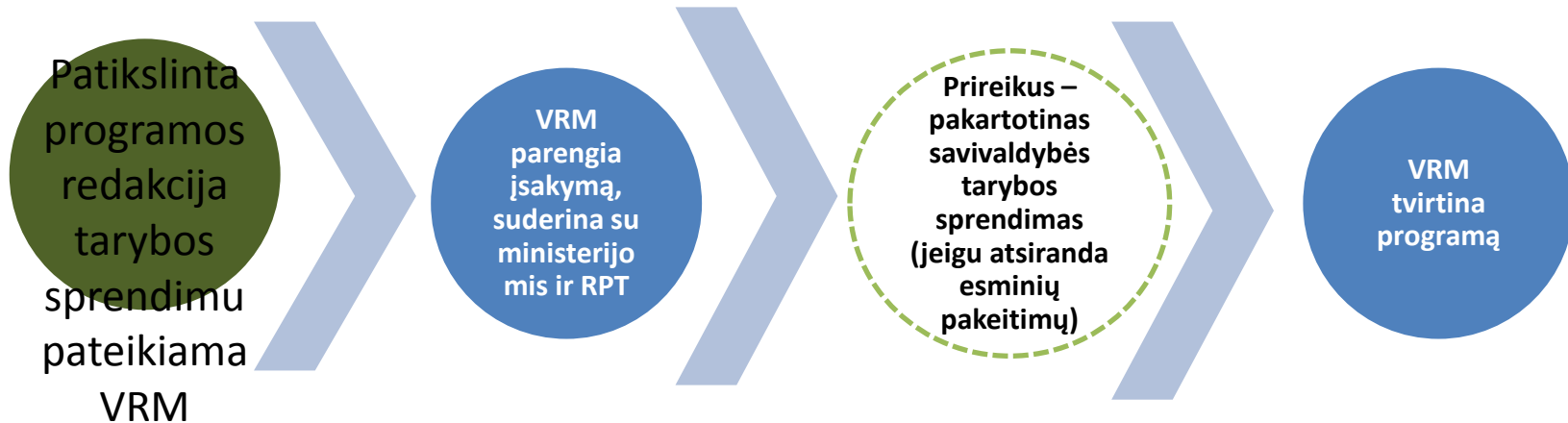
I etapas (iki 2014 spalio 1 d.)

VRM: išskiria tikslines teritorijas, konsultuoja dėl gairių taikymo;
Savivaldybės: rengia programas, nusistato susietas teritorijas;
RPD prie VRM: koordinuoja veiksmus, aptarnauja techniškai;
Ministerijos: teikia pastabas, pasiūlymus.

II etapas (nuo 2014 spalio 1 d.)

VRM: oficialiai derina programą;

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

REGIONŲ PLĖTROS PLANŲ METODIKOS PAKEITIMAI

PAKEITIMŲ ESMĖ

- Suderinamumas su Integruotų teritorijų vystymo programomis
- Europos Sąjungos paramos planavimo integravimas į regiono plėtros plano priemonių planą – priemonių planas detalizuojamas iki projektų lygmens
- Patobulinta stebėsenos sistema
- Aiškiau nustatytos plano keitimo procedūros

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

TIKSLINIŲ TERITORIJŲ IŠSKYRIMO KRITERIJAI MAŽŲJŲ MIESTŲ, MIESTELIŲ IR KAIMŲ (NUO 1 IKI 6 000 GYV.), IŠSKYRUS SAVIVALDYBIŲ CENTRUS, GRUPĖJE

TIKSLINIŲ TERITORIJŲ IŠSKYRIMO PRINCIPAI (1) (PROJEKTAS)

- Tikslinė teritorija gali būti pripažįstama gyvenamoji vietovė (kaimas, miestelis arba miestas), nesanti savivaldybės centru, kurioje pagal Lietuvos statistikos departamento paskelbtą 2011 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo informaciją, gyveno nuo 1 iki 6 tūkstančių gyventojų
- Tikslinių teritorijų išskyrimo kriterijus nustato ir tikslines teritorijas išskiria regionų plėtros tarybos; visos kiekviename regione išskirtos tikslinės teritorijos privalo atitikti tuos pačius kriterijus

TIKSLINIŲ TERITORIJŲ IŠSKYRIMO PRINCIPAI (2) (PROJEKTAS)

- tikslinių teritorijų išskyrimo kriterijai privalo atitikti 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų Veiksmų programos (toliau – 2014–2020 metų Veiksmų programa) 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu“ 8.2 investicinio prioriteto „Parama fiziniam, ekonominiam ir socialiniam nepasiturinčių miestų ir kaimų bendruomenių bei vietovių atnaujinimui“ 8.2.1 konkrečiau uždavinio „Sumažinti geografinių sąlygų ir demografinių procesų sukeltus gyvenimo kokybės netolygumus“ nuostatas. Tai yra, pagal nustatytus kriterijus turi būti išskiriami skurdūs, patiriantys nuosmukį ir (ar) turintys neišnaudotą potencialą miestai, miesteliai ir kaimai, atsižvelgus į regiono būdingiausias socialines problemas (mažas gyventojų pajamas, nepalankią demografinę struktūrą, didelę dalį socialinę atskirtį patiriančių asmenų, nepakankamą užimtumą ir kt.)

TIKSLINIŲ TERITORIJŲ IŠSKYRIMO PRINCIPAI (3) (PROJEKTAS)

- Nustatytais tikslinių teritorijų kriterijais turi būti užtikrinta, kad regione bus užtikrinti paramos koncentravimo tikslinėms teritorijoms reikalavimai:
 - mažiausia projekto(-ų) tikslinėje teritorijoje Europos Sąjungos finansinės paramos suma įskaitant planuojamą finansinę paramą pagal 2014–2020 metų Veiksmų programos 8.2.1 konkretų uždavinį ir skirtą Europos Sąjungos finansinę paramą pagal 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemones „Prielaidų spartesnei ūkinės veiklos diversifikacijai kaimo vietovėse sudarymas“ arba „Probleminių teritorijų plėtra“ turi būti ne mažesnė kaip 725 tūkst. eurų (2,5 mln. Lt.), o finansinė parama pagal 2014–2020 metų Veiksmų programos 8.2.1 konkretų uždavinį turi būti ne mažesnė, kaip 290 tūkst. eurų (1 mln. Lt).
 - didžiausia projekto(-ų) tikslinėje teritorijoje Europos Sąjungos finansinės paramos suma pagal nurodytas priemones turi būti ne didesnė kaip 725 tūkst. eurų (2,5 mln. litų) pastovioji dalis ir kintamoji dalis, ne didesnė, kaip 290 eurų (1 tūkst. litų) vienam tikslinės teritorijos gyventojui (gyventojų skaičius nustatomas pagal Lietuvos statistikos departamento paskelbtą 2011 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo informaciją).

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

SVARBU

- Tikslines teritorijas regionų plėtros tarybos gali išskirti gavusios Vidaus reikalų ministerijos išvadą dėl pasirinktų tikslinių teritorijų išskyrimo kriterijų atitikties šiems principams

AČIŪ UŽ DĖMESĮ!

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA